

ВП2 „Изработка на Упатства за тоа како Ромите Медијатори и Професионалци за поддршка можат да ги препознаат и ефикасно да се справат со потребите на Жените Ромки жртви на РБН

A2.1 Национален извештај Грција

СОДРЖИНА

Транснационален извештај	3
1. Вовед	3
2.2 Протоколи за политики и идентификувани празнини.	5
3. Теренско истражување	6
3.1 Резиме на резултатите од Организирана фокус група / интервјуа со РН професионалци	7
3.3 Резиме на резултатите од онлајн прашалниците за професионалци за РБН	13
3.4 Резиме на резултатите од Онлајн прашалниците за Ромски медијатори	15
4. Заклучоци / Препораки и предложените цели на учење Матрици за Ромите медијатори и РН професионалци	18

Транснационален извештај

1. Вовед

Овој Транснационален извештај е подготвен во рамките на Еразмус+ КА2 проектот RoW POWER - Зајакнување на поддршката за жените Ромки жртви на Родово Базирано Насилство(РБН). Бирото за истражување беше спроведено помеѓу март и јуни 2024 година за литература и научни референци, како и онлајн референци користејќи главно податоци и информации од последните три години [2021-2024]. Онлајн анкетата и теренското истражување беа спроведени помеѓу март и јули 2024 година. Националниот извештај се фокусира на истакнување на Транснационалната рамка [постојните политики и механизми] за борба против родовото насилство, со која се соочуваат жените Ромки и жените во сите шест (6) земји на спроведување на проектот и да обезбеди важен увид во предизвиците и недостатокот на знаење и вештини со кои се соочуваат Ромските медијатори и професионалци во областа на борбата против родовото насилство за да им служат на жените Ромки жртви на РБН или изложени на ризик од РБН. Во исто време, овој извештај се надева дека ќе резимира дали постојат добри практики, програми за обука или семинари за обука за Медијаторите Роми и РБН професионалци да се специјализираат во служба на Ромите жртви на РБН, како и програми за обука за соработка меѓу нив.

2.1 Деск Истражување- Политики и структури за справување со родовото базрано насилство - Тековна состојба, карактеристики во различните партнерски земји.

Врз основа на резултатите од деск истражувањата, основната политика и рамка со која се уредува превенцијата и борбата против родовото насилство во Европа, како во ЕУ, така и во земјите за пристапување, е Истанбулската



конвенција. Сите земји-проекти Германија, Грција, Шпанија, Ирска, Романија, Северна Македонија ја потпишаа и ратификуваа Конвенцијата, со исклучок на Словачка, која ја потпиша, но не ја ратификуваше Конвенцијата.

Кратка анализа на Истанбулската конвенција: Истанбулската конвенција, позната и како Конвенција на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и семејното насилство, е меѓународна спогодба усвоена во 2011 година од страна на Советот на Европа. Тоа е првиот правно обврзувачки инструмент во Европа кој се фокусира на насилството врз жените и семејното насилство.

➤ Главните цели на Конвенцијата:

- 1) Спречување на насилството врз жените: Конвенцијата промовира мерки за спречување на насилството преку образовни програми, подигнување на свеста и зајакнување на правата на жените.
- 2) Заштита на жртвите: Обезбедува насоки за воспоставување на структури за поддршка, како што се засолништа, линии за помош и услуги за советување
- 3) Гонење на сторителите: Воспоставува насилство врз жените и семејно насилство како кривично дело и промовира строго спроведување на законот
- 4) Координација на политиките: Ги охрабрува земјите-членки да усвојат сеопфатни и координирани политики за справување со насилството врз жените

➤ Обврски на земјите-членки: Државите кои ја потпишуваат и ратификуваат Конвенцијата преземаат различни обврски, вклучувајќи:

Законски мерки: Тие се должни да го усогласат своето национално законодавство со барањата на Конвенцијата преку криминализирање на различни форми на насилство врз жените (на пример, физичко, сексуално, психолошко и економско насилство).

Превенција и едукација: Тие се должни да ја промовираат свеста и едукацијата на професионалците и јавноста за спречување на насилството врз жените.

Заштита и поддршка на жртвите: Тие се должни да обезбедат заштита и поддршка на жртвите преку услуги како што се засолништа, линии за помош и советување.

Собирање податоци и истражување: Од нив се бара да собираат податоци и да спроведуваат истражувања за подобро разбирање и решавање на насилството врз жените.

Меѓународна соработка: Се охрабрува соработката меѓу државите во борбата против насилството врз жените, како и размената на добри практики.

- Имплементација на Конвенцијата: Мониторингот на имплементацијата на Конвенцијата го спроведува Експертската група за акција против насилството врз жените и семејното насилство (ГРЕВИО). ГРЕВИО проценува имплементацијата на Конвенцијата од страна на земјите-членки и дава препораки за подобрувања.
- Од земјите учеснички на проектот RoW Power, единствената држава која ја нема потпишано и ратификувано Конвенцијата е Словачка.

2.2 Протоколи за политики и идентификувани празнини.

Врз основа на учеството на земјите-членки кои ја потпишаа и ратификуваа Истанбулската конвенција, (освен Словачка за земјите-партнери на програмата), посветеноста на европските земји за спроведување на Конвенцијата на национално ниво станува јасна. Па така:

- Национално ниво: Постоене и имплементација на организиран Национален систем за борба и евиденција на родовото и семејното насилство во партнерските земји.
- Сите земји-партнери имаат изготвено организиран систем за борба и евиденција на родовото и семејното насилство на национално ниво под

покровителство на надлежните министерства или нивните генерални секретаријати во соработка со различните надлежни актери.

- Ефективноста и имплементацијата на националните стратегии за ова прашање не е мерлива, бидејќи податоците се недоволни, како што истакна комисијата на ГРЕВИО.
- Во исто време (со исклучок на Шпанија и Иреалнд) ниту една од Националните стратегии или постоечката национална легислатива, протоколи или практики не е фокусирана на групата Ромки која се соочува со повеќекратно, различно и поинтензивно насилство и исклучување од РН.

3. Теренско истражување

Теренското мапирање/истражување беше спроведено во текот на месеците март-јули 2024 година со користење на онлајн прашалници и фокус групи, кои беа спроведени со присуство на експерти или онлајн или лично. Најмалку сто седумдесет и пет (175) учесници вкупно учествуваа во теренското мапирање на потребите спроведено во сите шест (6) земји-имплементатори Германија, Грција, Шпанија, Ирска, Словачка, Северна Македонија . Клучни целни групи опфатени во теренското мапирање беа:

- РБН професионалци како општа категорија кои служат во известување, поддршка и советување услуги за жени жртви на родово базирано насилство , со тоа социјални работници, советници за родово базирано насилство, психолози и психотерапевти, правни советници и општествени научници кои работат на родово базирано насилство прашања. Оваа општа група одговори на онлајн прашалниците.
- Медијаторите Роми како општа категорија служат во центрите на ромската заедница и разни невладини организации како медијатори за социјална инклузија, или како медијатори за едукација, или како медијатори за здравство или медијатори со општи должности. Оваа општа група одговори на онлајн прашалниците.

- Експертски РБН професионалци кои работеле во просек повеќе од 5 години во услуги за известување, поддршка и советување за жени жртви на родово базирано насилство. Оваа група учествуваше во фокус групите за Експертски РБН професионалци.
- Експертски ромски медијатори кои работат повеќе од 6 години во центрите на заедницата и невладините организации и имаат релевантно искуство во sluжењето на жените Ромки и населението за повеќе прашања за психосоцијална поддршка и социјална инклузија. Оваа група учествуваше во фокус групите за експерти за ромски медијатори.

3.1 Резиме на резултатите од Организирана фокус група / интервјуа со РН професионалци

Фокус групите се одржаа во сите шест (6) земји-имплементатори (Германија, Грција, Ирска, Северна Македонија, Словачка, Шпанија) Состанокот/интервјуто со професионалците за РБН во контекст на фокус-групата, беше спроведено преку состаноци лице-в-лице или преку состаноци на Zoom/Online во периодот од март до јули 2024 година. Вкупно најмалку педесет (30) професионалци за РБН (жени и мажи) учествуваа на состаноците кои имаа за цел да ги идентификуваат нивните потреби за обука и недостатоците на вештини на ромските медијатори со цел ефективна соработка со ромските медијатори со цел, поддршка и ефикасно советување на жените Ромки жртви на родово базирано насилство.

Работно искуство во поддршка на жени жртви на РБН:

- Повеќето од учесниците работат повеќе од 7 години во служби и структури за поддршка на жртви на родово базирано насилство

Работно искуство во поддршка на жените Ромки жртви на РБН:

- Речиси сите од професионалци за РБН одговорија дека тие не ги нудат своите услуги на жените Ромки жртви на сите често со оглед на бројот на случаи пријавени или бараат помош во услуги, структури и центри за поддршка за жртвите на РБН во сите земји-партнери од страна на жените Ромки се многу малку.

Според нив причина зошто бројот на случаите е мал се:

- Ромките жртви на РБН пред сè се соочуваат со значителни тешкотии во пристапот до РБН услуги и ова е можеби најголемиот од предизвиците. Не знаат каде да се обратат или да го нормализираат насилството на кое се подложени.
- Тие имаат јазични и културни комуникациски тешкотии со РБН професионалци и треба поддршка за да комуницираат правилно.
- Недостаток на доверба кон РБН професионалци и владини агенции, особено на полицијата. Постои воздржаност во врска со прашањата за доверливост и анонимност.
- Недостаток на случаи на номади, документи, лични карти, даночни идентификациски броеви, здравствено осигурување кои не помагаат на правно ниво.
- Тие често го минимизираат насилството што го добиваат или нормализираат и го замолчуваат. Додека голем дел од насилството може да се доживее од страна на децата и тие може да немаат средства за поддршка.
- Недостаток на поддршка во средина од каде доаѓаат.
- Тешкотии во сместувањето и интеграцијата во засолништата поради големиот број деца, обично деца зависници.
- Многу ниско ниво на образование и без работно искуство, многу тешко да се подготви таква непривилегирана социјална група за социјална реинтеграција и економска независност.

Според учесниците професионалци за РБН, тие, исто така, се соочуваат со бариери и предизвици кога се обидуваат да ги поддржат жените Ромки жртви на РБН. Некои од тие бариери се:

- Јазични проблеми од самиот почеток разбирање со жртвите е често режим решавање на јазични проблеми и разбирање
- Недостаток на знаење и вештини за работа со многу ранлива група како што се Роми жртви на РБН со придружен недостаток на културна обука и информации за населението
- Недостаток на знаење и вештини за работа со ромски медијатори
- Нема систем на патека за упатување организиран за женски жртви на РБН и особено за ромски женски жртви на РБН.
- Многу е тешко да се убедат жените Ромки-жртви како професионалец за РБН да преземат правни дејства против нивниот насилник.

Во врска со вештините кои им недостасуваат, речиси сите учесници изјавија:

- Комуникациски вештини со жени Ромки и управување со случаи на жени Ромки [екстремно ранлива група]
- Вештини во работата со Медијаторите Роми во процесот на поднесување жалби и нивно упатување до службите за поддршка
- Знаење за културната разлика и како да се справи со неа во контекст на РБН
- Постои значителен недостаток на протокол за соработка и консултација со ромски медијатори кој ги дефинира чекорите и каде престанува улогата и јурисдикцијата на учесниците
- Поголемиот дел од РБН професионалци или никогаш не соработувале со Роми медијатори/невладини организации или имаат соработувано со нив многу ретко.
- Тие, исто така, ја нагласија важноста на систематските најдобри практики и специфичните методологии за помош на жените Ромки жртви на родово базирано насилство, кои тие не ги поседуваат досега.

- Сите учесници сметаат дека ромските медијатори можат и мора да бидат вклучени во процесот, особено при првиот контакт со жртвата, но и при следните чекори доколку е потребно.
- Сето погоре наведено укажува на неопходноста од воспоставување на протокол за соработка со јасни чекори за улоги и јурисдикции за кои треба да се обучат ромските медијатори и самите тие кои би вклучиле етички кодекс за прашања на интервенција во процесот за да се избегне секундарна виктимизација и злоупотреба на жртвата на било кој начин. Токму ова е она што сите експерти за РБН тврдеа дека е најголем недостаток во ефективната поддршка на жените Ромки жртви за РБН и во иднина може да се докаже како една од најдобрите практики.

3.2 Резиме на резултатите од Организирана фокус група / интервјуа со Ромски медијатори

Фокус групите се одржаа во сите шест (6) земји-имплементатори (Германија, Грција, Ирска, Северна Македонија, Словачка, Шпанија) Средбата/интервјуто со возрасните Роми во контекст на фокус-групата, беше спроведена преку директни или/и хибридни средби во периодот од март до јули 2024 година. Вкупно најмалку педесет (50) Ромски медијатори(жени и мажи) учествуваа на состаноците кои имаа за цел да ги идентификуваат потребите за обука и недостатоците во вештините на Ромските медијатори со цел да работат ефикасно со Ромките жртви на родово базирано насилство и РБН професионалци со цел да ги насочат кон соодветни услуги за известување, поддршка и советување на жртвите на родово базирано насилство.

Во врска со нивното работно искуство како Ромски медијатори (општо):

- Повеќето од учесниците работат како Ромски медијатори повеќе од 5 години. Најголем дел од нив се вработени во општината или регионалните власти, или работат како ромски медијатори преку програмите на НВО.

Во врска со нивното работно искуство како Ромски медијатори кои работат со Ромки жртви на родово базирано насилство:

- Најголем дел од испитаничките, како што наведоа од сопственото искуство и вклученост со ромската заедница, не често ги поддржуваат и насочуваат жените Ромки кои се жртви на родово базирано насилство или се изложени на ризик од инциденти со родово базирано насилство да се обратат до соодветните служби за добивање на психосоцијална поддршка, помош и советување бидејќи:
 - Повеќето жени Ромки не признаваат дека страдаат од било каква форма на родово базирано насилство. Исклучок се жените со повисок образовен и животен стандард или оние кои живеат во области со повисок степен на социјална интеграција.
- Во однос на предизвиците и бариерите со кои се соочуваат жените Ромки кои се жртви на родово базирано насилство или се изложени на ризик од инциденти со родово базирано насилство со цел да стигнат до соодветна поддршка и советувањата (или во текот на постапката), ромските медијатори го споменаа следново:
 - Финансиска зависност од сопругот или семејството воопшто
 - нема доволно овластување
 - Перцепирани предрасуди во ромската заедница околу жените кои реагираат на однесувањето на нивните сопрузи
 - Нивната стигматизација од заедницата и нивното семејство
 - Психичкото и физичкото насилство
 - Рамнодушноста, социјалната исклученост и расистичките ставови што ги трпат кога се обидуваат да контактираат со таквите служби
 - Закани и психичко насилство од сопругот и семејството
 - Неискуството и несоодветната обука на овие служби со ромската заедница.
 - Во шелтер центрите има краток период на згрижување на жртвите, обично од 3-6 месеци или најмногу до 1 година, а потоа не пружаат дополнителна помош



- Сите ромски медијатори изјавија дека им недостасуваат основни вештини и систем за владина поддршка во нивните напори да ги доведат таквите ранливи социјални групи во контакт со соодветни служби, бидејќи тие не се соодветно обучени и поддржани. Основните вештини и владиниот систем за поддршка од кои се лишени се:
 - Начини на пристапување кон услугите и нивните начини на функционирање
 - Начини на кои тие би можеле да ги поддржат жртвите во текот на нивната поддршка од овие услуги
 - Законски мерки кои ги обезбедуваат нивните права и пристап до услугите за поддршка
 - Институционализација на професијата Ромски медијатор, бидејќи нивното вклучување подолг временски период во соодветните служби за поддршка на злоупотребените жени значително би придонело во борбата против ваквите инциденти
- Сите Роми медијатори укажа на сериозната потреба за соодветна обука не само за нив, но исто така и за РБН професионалци/центри за поддршка за жртвите на РБН, и потребата од подобра соработка меѓу нив и професионалци.
- Ромските медијатори, исто така, изјавија дека можат да ги поддржат професионалците кои нудат поддршка, грижа и советување на жртвите на следниве начини:
 - Во допирањето до заедницата и поддршката на жртвата воопшто во текот на целиот процес, дејствувајќи како мост на комуникација и консултација помеѓу жртвата и соодветните служби.
 - Да дејствуваат како позитивни примери (особено жени Ромки медијатори)
 - Преку помагање во спроведувањето и организирањето на програми/кампањи за подигнување на свеста против насилството врз жените насочени кон жените Ромки, кои тие ги сметаат за неопходни

3.3 Резиме на резултатите од онлајн прашалниците за професионалци за РБН

Онлајн анкетата во сите пет (6) земји-имплементатори (Германија, Грција, Ирска, Северна Македонија, Словачка, Шпанија) беше спроведена со користење на онлајн прашалник во периодот од март до јули 2024 година. Вкупно најмалку педесет (50) професионалци за РБН учествуваа во истражувањето кое имаше за цел да ги идентификува нивните потреби за обука и недостатоците во вештините на ромските медијатори со цел ефективна соработка со ромските медијатори со цел, поддршка и ефикасно советување на жените Ромки жртви на родово базирано насилство.

Претходно искуство во поддршка на жените Ромки жртви на РБН и жените жртви на РБН воопшто: Повеќе од половина од учесниците ги поддржуваат жените Ромки жртви на РН и жените жртви на РН воопшто повеќе од 7 години.

Важно е да се спомене дека огромното мнозинство се согласуваат дека програмите за обука, како што се RoW Power, се потребни за професионалците за РБН да се специјализираат во служењето на жените Ромки жртви на родово базирано насилство и да научат да работат и со ромски медијатори, и тие сметаат дека таквите програми се многу вредни и корисни.

Нивната подготвеност за соодветна поддршка на жените Ромки жртви на РН е евидентно од следниве податоци собрани од онлајн анкета:

- **Лично мислење во врска со нивната способност за адекватна поддршка на жените Ромки жртви на РБН:** Повеќето од РН професионалци, не се чувствуваат дека тие се подготвени да одговорат доволно за да ги поддржат.
 - Главната причина е дека додека поголемиот дел од РБН професионалци учесниците имаат доволно искуство и работна услуга во услуги за поддршка и советување за жртвите на РБН сепак никој од нив нема претходна едукација или обука во



психолошка, советување и други видови на поддршка специјализирана за жените Ромки, за работа со ромски медијатори или специјализирани во ромската култура и јазик.

- Друга важна причина е нивното непознавање на ваквите специјализирани обуки/едукација. Особено, речиси никој од учесниците не се свесни за програми за обука за РБН професионалци во врска со нивната специјализација во поддршка на жените Ромки.
- **Претходна соработка со ромски медијатори/ромски организации:** Повеќе од половина од испитаниците претходно не работеле со ромски медијатори или со ромски организации за поддршка и советување на жените Ромки жртви на РБН. Особено оние малкумина кои веќе соработувале со Ромски медијатори, тоа го правеле само неколку пати и ретко.
- **Познавање на услугите кои Ромските медијатори се во можност да им ги обезбедат на жртвите на РБН:** Поголемиот дел од учесниците, не сметаат дека имаат знаења и вештини за работа со Ромски медијатори за да им служат на Ромките жртви на РБН.
- **Познавање на ромскиот јазик и култура:** Речиси сите РБН професионалци не сметаат дека имаат знаења и вештини за работа со ромски медијатори за да им служи на жените Ромки жртви на РБН и во исто време РБН професионалци не се исто така свесни за ромскиот јазик и културните разлики и не се често или никогаш информирани за обуки поврзани со ромската култура и социјална инклузија.

Горенаведените недостатоци на РБН професионалци уште еднаш ја истакнуваат важноста на ефикасна соработка меѓу нив и ромските медијатори. Исто така, индикативни се одговорите на учесниците РН професионалци во врска со тешкотиите со кои се соочуваат во нивните напори за поддршка. Поконкретно:

- Сите РН професионалци имаат наведено:
 - Јазичните и културните бариери како главна причина за немање ефикасна комуникација и поврзаност со целната група. Ирски РН



професионалци потврдуваат дека од соработката со културни медијатори, се премости јазот во комуникацијата помеѓу нив и жените Ромки жртви на РН

- Ограничената желба на жените да добијат поддршка и совети од агенциите и властите бидејќи не знаат кому да веруваат и се плашат. Ова е исто така поврзан со Неможноста на РН професионалци да се анализира на жените кои не разбираат што тие можат да им понудат, што резултира со лажни очекувања и намалена подготвеност да работат заедно
- Лоши вештини на РН професионалци да стигнат до оваа ранлива социјална група

➤ Некои, исто така, споменаа:

- Правни празнини
- Недостаток на систематски механизам за упатување на жените Ромки и протокол за дејствување и одговор на нивните случаи

3.4 Резиме на резултатите од Онлајн прашалниците за Ромски медијатори

Онлајн анкетата во сите пет (6) земји-имплементатори (Германија, Грција, Ирска, Северна Македонија, Словачка, Шпанија) беше спроведена со користење на онлајн прашалник во периодот од март до јуни 2024 година. Вкупно најмалку педесет (50) Ромски медијатори учествуваа во истражувањето кое имаше за цел да ги идентификува потребите за обука и недостатоците во вештините на Ромските медијатори со цел да работат ефикасно со Ромките жртви на родово базирано насилство и да ги насочат кон соодветни услуги за известување, поддршка и советување на жртвите на родово базирано насилство.

Во врска со претходно учество на обуки:

- Во овој момент не се идентификувани разлики помеѓу земјите-партнери. Имено, сите ромски медијатори учествуваа во прашалникот, веќе

учествуваа на обуки релевантни за областа на проектот RoW Power, како што се: женски права, родово базирано насилство, социјална и културна поддршка, психологија итн.

Во врска со нивното работно искуство како Ромски медијатори:

- Половина од учесниците работат како Ромски медијатори повеќе од 5 години.

Сите учесници се согласија дека програмата за обука за подобрување на вештините на ромските медијатори за да можат да им помогнат на жените Ромки кои се жртви на РБН или се изложени на ризик од доживување на РН, да стигнат до соодветна поддршка за РБН и советодавни услуги и да им помогнат да бидат услужени, би била вредна и корисна и е потребна.

Индикативни фактори во кои недостатоците на учесниците се очигледни и ја поттикнува нивната лична потреба за дополнителна обука за поефикасна поддршка на жените Ромки жртви на РБН се:

Владеење на релевантни обуки: Повеќе од половина од учесниците не се чувствуваат доволно обучени и едуцирани за да им помогнат и да ги поддржат жените Ромки жртви на РБН. Сите тие веруваат дека програмите и обуките, како што е RoW Power, ќе им помогнат да ги подобрат своите вештини за медијација во врска со тоа прашање.

Познавање на организации и структури за поддршка на жените жртви на РБН: Помалку од половина од учесниците беа во можност да именува мала листа на такви видови на организации.

Претходна соработка со тие организации/структури за поддршка и РБН професионалци за жени жртви на РБН и фреквенција: Од горенаведениот процент на Роми медијатори веќе соработувале со тие организации само неколку пати и како последица на тоа фреквенцијата на соработка е ретка, но кога тоа се случило, како што забележаа Ромите медијатори, резултатите биле подобри.

Познавање на организации/агенции кои нудат обуки за родово базирано насилство и како ромските медијатори треба да се справат со тоа: Повеќе од половина од учесниците не се свесни за програмите/обуките кои се борат против родово базирано насилство.

Вештини за медијација за психосоцијална поддршка и советување на жените Ромки жртви на РБН: Помалку од половина од ромските медијатори ги имаат стекнато потребните вештини за медијација со цел да ги поддржат доволно жртвите на РБН. Некои од вештините што ги упатија беа: способност и знаење за идентификување инциденти, способност за создавање доверливи односи со цел да се отвори и доверба за упатување или поставување граници (во зависност од инцидентот), емпатија, вештина за создавање рамнотежа и советување на членовите на семејството, активно слушање.

Запознаеност со сите видови на поддршка која се нуди од страна на соодветните структури на жртвите на РБН: Само околу три (3) од десет (10) ромски медијатори во сите земји-партнери беа во позиција да се споменат сите различни видови на поддршка што може да се понуди на жртвите на РБН од страна на организации и структури кои се занимаваат со таков вид на прашања.

Фреквенција на информации и учество во релевантни програми за обука: Само половина од учесниците учествуваат доволно случајно на ваков вид обуки или го збогатуваат своето знаење/ги подобруваат своите вештини.

Според одговорите на учесниците, постои голема релевантност во главните бариери со кои се соочуваат жените Ромки кога се обидуваат да пристапат до услуги за поддршка и грижа за жртвите на РБН:

- Недостаток на информации за релевантните структури
- Недостаток на образование
- Расистички ставови што ги трпат кога се обидуваат да контактираат со јавните служби
- Стигматизација, социјална исклученост

Некои, исто така, споменаа:

- Јазични бариери

- Финансиска зависност од сопругот
- Страв дека нема да добијат соодветно внимание и поддршка бидејќи се жени Ромки
- неспособност делото да се сфати како родово базирано насилство

4. Заклучоци / Препораки и предложените цели за учење и матрици за Ромите медијатори и РБН професионалци

Од горенаведената анкета и податоците собрани од шесте (6) земји-учеснички (Германија, Грција, Ирска, Северна Македонија, Словачка, Шпанија) може да се извлечат следниве заклучоци:

- Фрагментацијата на спроведувањето на која било политика за борба против родовото насилство е резултат на специфичноста и интензитетот на родовото насилство во ромската заедница и заслужува посебно внимание и грижа
 - Причини за сето горенаведено се:
 - ретка или никаква соработка помеѓу двата главни актери, РБН професионалци и Роми медијатори кои можат ефикасно да ги поддржат жените Ромки жртви на РБН насилство.
 - нивниот недостаток на соработка е резултат на нивното недоволно знаење, вештини и контакт со ромската заедница (за РБН професионалци) и нивното непознавање на прашањата за родовото насилство и пристапот на жртвите (за Ромските медијатори). Исто така, фактот дека РБН професионалци не точно знаат обемот на дејствување и услугите кои Ромите медијатори се даваат, и Ромите медијатори не се разбере целосно она што РБН структури може да обезбеди на жртвата на РБН.

- Препораки:
 - Од сето погоре е јасно дека и РБН професионалци и Роми медијатори треба да бидат обучени со цел ефикасно да соработуваат едни со други. Но, и зајакнување на знаењето и вештините во точките каде што се појавуваат.
 - Ефективноста на нивната соработка може да се постигне со изготвување на протокол за соработка на кој тие ќе се потпираат за да ги понудат своите услуги на жените Ромки жртви на РБН.
 - Од голема важност е и зајакнувањето на самите Ромки и свеста на пошироката ромска заедница, а не само на жените, за прашањата на родовото насилство.

Матрица на цели за учење за РБН професионалци

Знаење	Вештини	Став
Познавање на тоа како да се работи со Ромски медијатори во процесот на примање (i) и евидентирање на случај на РБН	Вештини на заедничка соработка, дискусија и координација со Ромски медијатори во надминување на јазични проблеми и проблеми на разбирање и културни разлики на жртвите во процесот на (i) примање и евидентирање на инцидент со РБН	Отвореност за соработка и координација со Ромски медијатори и почитување на нивната улога
Познавање во врска со нивната соработка со Ромски медијатори во процесите на (ii) обезбедување психолошка поддршка на жртвите	Вештини на заедничка соработка, дискусија и координација со ромски медијатори во надминување на јазичните, разбирањето и културните разлики на	Отвореност за соработка и координација со Ромски медијатори и почитување на нивната улога

	жртвите во процесот на (ii) обезбедување психолошка поддршка на жртвите	
Познавање во врска со нивната соработка со Роми медијатори во процесите на (iii) обезбедување на РБН советување	Вештини на заедничка соработка, дискусија и координација со Ромски медијатори во надминување на јазикот, разбирањето и културните разлики на жртвите во процесот на (iii) советување за прашања поврзани со РБН	Отвореност за соработка и координација со Ромски медијатори и почитување на нивната улога
Познавање во врска со нивната соработка со Роми медијатори во процесите на (iv) обезбедување на правни совети за жртвите на РН	Вештини на заедничка соработка, дискусија и координација со Ромски медијатори во надминување на јазични проблеми и проблеми на разбирање и културни разлики на жртвите во процесот на iv) обезбедување правно советување на жртвите на РБН	Отвореност за соработка и координација со Ромски медијатори и почитување на нивната улога



Познавање на прашањата за интесекционалноста и повеќекратните ранливости, предизвиците со исклучување и социо-економските услови кои влијаат врз жените Ромки во ромските заедници [домување, невработеност, сиромаштија и ниски стапки на економска независност, недостаток на образование]	Вештини за решавање или ублажување на повеќе ранливости поврзани со социо-економските исклучувања и предизвици кои овозможуваат овие состојби да се земат предвид при разгледување на жртвите Роми, обезбедување советување за жртвите Роми и составување планови и решенија со жртвите	Подигање на свеста за проблемите со ранливоста на жртвите Ромки, демонстрирање трпение, грижа и фокус за најдобро да им служат, имајќи ги предвид нивните специфични карактеристики
Познавање на културната обука за прашања поврзани со интерсекционалноста и положбата на жените Ромки во нивните заедници, традиции, непишани закони и социјални услови во кои живеат [женска положба, непишани закони, казни, нормализација на насилството, страв и притисок од семејството и заедниците, табуа и недостаток на доверба во властите, институциите и полицијата, маргинализација во	Вештини за решавање или ублажување на повеќе ранливости поврзани со социо-економските исклучувања и предизвици кои овозможуваат овие состојби да се земат предвид при испитување на жртвите Роми, советување на жртвите Роми и составување планови и решенија заедно со жртвите	Зголемена свест за бариерите и исклучувањата со кои се соочуваат жените Ромки и подготвеност да им служат на најдобар можен начин

заедницата, заеднички психолошки бариери]		
Познавање на адаптирана комуникација во контекст на РБН со ранлива, обесправена, недоволно образована и мултиплицирана исклучена група, како што се жените Ромки	Комуникациски вештини со жени Ромки и управување со случаи на жени Ромки	Отвореност кон комуникација прилагодена на потребите на сервирана исклучена група
Познавање во врска со организиран протокол за соработка помеѓу РБН професионалци и Роми медијатори, дефинирани улоги и јурисдикции	Вештини за прилагодување на нивната улога и заедничко делување на почитуван и одговорен начин во улога на Медијатор	Отвореност и сензитивност кон почитување на протокол за соработка

Матрица на цели за учење за ромски медијатори

Знаење	Вештини	Став
Основни познавања на различните видови на РБН предвидени со Истанбулската конвенција	Да биде во можност да се идентификуваат, да зборува јасно и да поставуваат прашања или да разговараат за појаснувања поврзани со одредени видови на РБН	Свеста и зголемен интерес околу главните видови на РБН и нивните последици за жртвите.
Основно познавање на работењето и услуги понудени од страна на жените советување центар на РБН жртва нега центар	Да биде во можност јасно и едноставно да се опише одделенијата и она што услугите се нудат на жртвите на РБН од страна на жените советување центар/РБН центар за нега на жртвите на РБН	Подигање на свеста и зголемен интерес околу услугите што ги нудат центрите за РБН и подобра и појасна комуникација со жртвите
Основи на вокабулар на дефиниции и концепти поврзани со основните постапки за спречување и одговор на РБН инциденти, како и вокабулар се користи во процесот од страна на РБН професионалци на самите жртви	Да биде во можност да се користи и да се објасни на жртвата специфични дефиниции и информации потребни во процесите на одговор на инцидентот РБН и обезбедување на нега и помош на жртвите ако е потребно/побара	Се запознаат и да се запознаат со специјализирани РБН вокабулар и дефиниции за најдобра употреба и да ги објасни на жртвите ако е потребно/праша

Клучни прашања за кодексот на однесување, етиката, доверливоста и дискрецијата во справувањето со инцидентите на родово базирано насилство и во нивната соработка и комуникација [вербална и невербална] со жртвите	Бидете во можност да се придржувате до етичкиот кодекс и доверливоста за доверливо ракување со чувствителни информации во врска со жртвите и да комуницирате со жртвите со почит без ненамерно трауматизирање или злоупотреба. Дајте или побарајте точни информации за да не заклучувате или додавате информации што жртвата не ги кажала, да не ја осудувате жртвата, да не се обидуваме да заменуваме други улоги, да не влијаете на одлуките на жртвата.	Отвореност подлабоко разбирање и посветеност на потребата да се придржуваат до етичкиот кодекс, етика, доверливост и дискреција што постои во рамките на секторот за решавање на РБН.
Специфични знаења за тоа како да се работи со РБН професионалци во процесот на i) примање и евидентирање на случај на РБН	Вештини на заедничка соработка, дискусија и координација со РБН професионалци во надминување на јазични проблеми и проблеми на разбирање и културни разлики на жртвите во процесот на (i) примање и снимање на РБН инцидент	Отвореност за соработка и координација со РБН професионалци и почитување на нивната улога



Специфични знаења за тоа како да се работи со РБН професионалци во процесот на (ii) обезбедување психолошка поддршка на жртвите	Вештини на заедничка соработка, дискусија и координација со РБН професионалци во надминување на јазични проблеми и проблеми на разбирање и културни разлики на жртвите во процесот на (ii) обезбедување психолошка поддршка на жртвите	Отвореност за соработка и координација со РБН професионалци и почитување на нивната улога
Специфични знаења за тоа како да се работи со РН професионалци во процесот на (iii) обезбедување на РН советување	Вештини на заедничка соработка, дискусија и координација со РН професионалци во надминување на јазичните проблеми и проблеми на разбирање и културни разлики на жртвите во процесот на (iii) обезбедување на РН советување	Отвореност за соработка и координација со РН професионалци и почитување на нивната улога
Специфични знаења за тоа како да се работи со РБН професионалци во процесот на (iv) обезбедување на правни совети за жртвите на РБН	Вештини на заедничка соработка, дискусија и координација со РБН професионалци во надминување на јазичните проблеми и проблеми на разбирање и културни разлики на жртвите во процесот на (iv) обезбедување на правни совети за жртвите на РБН	Отвореност за соработка и координација со РБН професионалци и почитување на нивната улога



Познавање во врска со организиран протокол за соработка помеѓу РН професионалци и Роми медијатори, дефинирани улоги и јурисдикции	Вештини да се прилагодат на нивната улога и да дејствуваат заедно во почит и одговора на начин во улога на РН професионалци	Отвореност и сензитивност кон почитување на протокол за соработка
---	---	---

ROW-POWER

Enhancing support for Roma women victims of GBV



INSTITUTE for
ROMA and
MINORITIES
INCLUSION



Roma Resource Center
Ромски Ресурсен Центар
Romano Resursno Centro



HIP
Hub of
Innovation
Policy



symplexis



Co-funded by
the European Union



Финансиран од Европската Унија. Сепак, изразените ставови и мислења се само на авторот(авторите) и не мора да ги одразуваат оние на Европската унија или Европска извршна агенција за образование и култура (EACEA). Ниту Европската унија, ниту EACEA не можат да бидат одговорни за нив. Број на проектот: 2023-1-DE02-KA220-ADU-000155228